

Les polítiques d'aliança en països pluripartidistes

Pactes i governs de coalició

Malgrat la crítica que susciten, les coalicions són la forma natural dels sistemes parlamentaris

LAMA
Balcells

Durant l'última campanya electoral, hem sentit moltes vegades, especialment en boca de candidats convergents, la idea que s'havia d'acabar amb els múltiples tripartits que governen diferents institucions catalanes. Alguns polítics consideraven necessari trencar coalicions com les existents a la ciutat de Barcelona, a Granollers o a pobles com Cardedeu i Sant Celoni, perquè segons ells «impedeixen» una bona governabilitat local.

La idea que un govern de coalició pot funcionar i fer tirar endavant un país, municipi o comarca sembla escabellada per alguns. Aquesta apreciació és, no menys, sorprenent des d'un punt de vista analític, i és que els governs de coalició són la forma natural dels sistemes parlamentaris. És més, la lògica del vot en aquest tipus de sistemes té molta relació amb aquesta forma de govern en què no mana un sol partit polític sinó que les decisions es prenen de forma col·legiada entre diferents forces governamentals. Les majories absolutes, si bé no són excepcionals, no són el distintiu característic d'aquest tipus de sistema, i encara menys quan la regla electoral que transforma el nombre de vots en escons d'un parlament (o en regidors d'un ajuntament) no és majoritària sinó proporcional.

FORMAR governs a partir de majories de representants (que poden correspondre a majories de vots o no) és part del joc polític en aquests contextos, i el fet és que, en contra d'allò que acostumen a assenyalar alguns polítics, els ciutadans

en són conscients i voten tenint en compte aquesta premissa. Això últim es pot percebre quan es parla amb la gent del carrer en moments previs a unes eleccions (tothom parla de les coalicions que probablement es formaran), però, a la vegada, a l'guns científics socials han demostrat que és quelcom observable empíricament, en general, en tots els sistemes parlamentaris.

Una jove professora de Ciència Política de la Universitat de Michigan (Estats Units), **Orit Kedar**, va publicar un article fa un parell d'anys on elaborava un model de vot que ella anomenava «de compensació o balanç». **Kedar** demostrava que en països com Holanda o Israel, on el sistema proporcional de vot condueix a un gran nivell de repartiment de poder entre els partits polítics, els votants tendeixen a focalitzar la seva decisió de vot en la futura composició de l'assemblea parlamentària i de l'executiu, de manera que intenten maximitzar la probabilitat que les polítiques preferides siguin les que apliqui el nou govern.

Això es fa tenint en compte que aquest govern serà múltiple i no format per un únic partit, de manera que un pot acabar votant partits una mica més allunyats de la pròpia posició per afavorir les polítiques que més li agraden. Aquesta forma de votar és molt menys característica en sistemes majoritaris com el nord-americà o el britànic, on no existeix pràcticament repartició de

Les majories absolutes, fins i tot sense ser excepcionals, no són el distintiu característic, sobre tot si la regla és proporcional

poder, i on els ciutadans pensen d'una forma menys estratègica. És a dir, es limiten a votar aquells partits amb els quals se senten més identificats o més pròxims pel que fa a ideologia.

EMPÍRICAMENT, es comprova que el model de balanç permet explicar bastant bé el vot a Catalunya. Això vol dir que els votants catalans som força sofisticats: pensem com volem que siguin les polítiques que haurà de portar a terme un futur govern, donada la seva possible composició, i tenim en compte el valor afegit que pot aportar cada un dels partits polítics –tant els grans com els petits– en el procés de presa de decisions polítiques. És a dir, els ciutadans saben que un govern PSC-ICV-ERC a la ciutat no és el mateix que un govern PSC-ICV, un

govern PSC-ERC o un govern exclusiu del PSC. I el mateix passa amb d'altres combinacions de partits. És per aquest motiu que en el nostre país els partits anomenats petits (com ERC o ICV) tenen permanència electoral i no estan en perill d'extinció.

Cal plantejar-se el perquè de tantes crítiques als governs de coalició, una fórmula relativament nova en aquest país, però que no ho és a la resta del món parlamentari. Per una banda, el possible inconvenient del bloqueig d'algunes polítiques com a conseqüència d'una falta d'entesa dels socis que formen el govern va acompanyat de múltiples avantatges pel que fa a la transparència. En governs multicolors es discuteixen més les polítiques que es porten a terme, que a la vegada són molt més públiques: els ciutadans tenen moltes més vies d'informació.

L'ANOMENADA «rendició de comptes horitzontal» que es fan uns partits a altres dins dels governs és un bon exercici per a la salut democràtica de les institucions. D'altra banda, els governs de coalició aporten un altre tipus d'avantatge: fomenten un enriquiment de l'electorat. El fet de poder disposar de diferents opcions polítiques i de formació de govern, o d'haver de pensar quina combinació de partits és més idònia incrementa la implicació ciutadana amb el futur govern.

Això fa que la decisió de vot final sigui més pensada i estratègica que en altres contextos i, a la vegada, fa que l'electorat romangui més informat, i per tant pugui passar més fàcilment comptes al govern en un futur. Cal dir, doncs, que tenir governs multicolor a les nostres institucions sembla una bona garantia de salut democràtica i cívica per al país. ¡Que sigui per molts anys! ■
Polítològ.

Bitllet

GUSTAVO
Duch

Refugiats de la fam

El 1951 es va definir l'Estatut del Refugiats per protegir les persones que s'havien vist obligades a sortir dels seus països per «temors fundats» a persecució i violació dels seus drets humans. Avui hi ha milers de persones travessant el Mediterrani que fugen dels seus països empenyats per la urgència necessitat de trobar una nova font d'ingressos per alimentar les seves famílies. Les persegueix incansablement la fam, que atempta contra el seu dret humà bàsic a l'alimentació.

Als refugiats polítics, els estats estan obligats a acceptar-los als seus territoris, però per als refugiats de la fam aquesta consideració no existeix. El pretext és que ells no s'han vist forçats a sortir dels seus països, cosa que els retorna a una mort gairebé segura. S'ha de subscriure la proposta del relator de l'ONU per a l'Alimentació que sol·licita que s'ampliï la definició de refugiats i es reconegui que les persones que fugen del seu país per «temors fundats» de fam tenen dret a demanar l'asil i la protecció de refugiats. ■

Director de Veterinària Sense Fronteres.

Bitllet

XAMER
Foz

Automòbils i pecats

¿Qui va dir que el Vaticà perd clientela perquè no sap estar al dia? La promulgació de la pastoral de la carretera i el declive de l'automobilista catòlic poden contradir aquesta teoria. Els seus deu manaments sobre la conducció –el primer d'ells, «No mataràs»– són del tot irreprotxables. Ens parlen de les virtuts de la prudència i la responsabilitat i critiquen la utilització del cotxe com una expressió de domini i de poder. Perfecte. Però hi ha algun detall que no deixa de cridar l'atenció. El Vaticà recomana que es resi el rosari durant el viatge en cotxe. És a dir, res de ràdios, ni CD: el sant rosari. Se m'acut preguntar si aquesta monòtona i incabable lletania no pot induir al son, una de les causes dels accidents de trànsit.

Per una altra part, se'ns exhorta a no fer servir l'automòbil com una «eina de pecat». ¿A què es refereix? Donada l'obsessió de l'Església pel sexe, em pregunto si deu tenir alguna cosa a veure amb el sisè manament de les taules de **Moisés**. No vull ni imaginar-m'ho. Els mals pensaments, ja se sap, també són pecat. ■
Periodista.

Opus mei

Amèrica es diverteix amb Bush

José Penuar

El president nord-americà, **George Bush**, vessa indignació pels quatre costats. L'hi han provocat ciutadans cristians com ell. Queda descartada, doncs, la solució per la via d'uns quants míssils, repetidament assajada als escenaris asiàtics. Resignació.

El mandatari nord-americà s'enfila per les parets i la majoria dels seus paisans riuen. És el que més greu li deu saber. El combaten amb

una arma de provada eficàcia, que deixa senyals en els llocs que toca, perquè els projectils que llança van carregats de sàtira i humor. Imposible per al president plantar cara als que l'apunten.

Val més que no ho intenti, perquè és de coneixement universal que no té cap gràcia, i quan ha volgut provocar el riure, que l'escoltaven s'han posat a plorar.

Però no deixem que la tristesa ens embargui i posem la ciutadania al corrent del que ara fa feliços els ciutadans nord-americans: és una paròdia dels anys infantils del president en dibuixos animats, que s'emeten per una cadena televisiva, amb una audiència que creix dia a dia. La primera setmana d'emissió

va arribar als 90 milions de telespectadors.

Bush apareix com un noi entremaliat i problemàtic que provoca baralles de nens republicans contra nens demòcrates. És fanfarró i presumeix que quan sigui gran serà president dels Estats Units, cosa que atreix el seu progenitor i el porta a exclamar: «¡Que Déu ens protegeixi a tots!» Tots els personatges s'inspiren en la realitat. Apareix, per exemple, el petit **Bill Clinton**, que ja es petoneja a l'escola. I el pati del col·legi és l'escenari de la guerra de l'Iraq: l'heroic **George** contra el malvat **Saddam**.

¿Quan arribarà la sèrie a les pantalles espanyoles? ■

GRUP ZETA

Fundador: ANTONIO ASENSIO PÉRRIO
President: Francisco Matos. Vicepresident: Antonio Arensio Mostaza. Consellers: J. Ma Casanovas, Félix Espasola, Serafín Pichón i Julio García. Secretari: J. R. Franco, E. Valverde (Vicesecretari). Dir. Editorial i de Comunicació: M. A. Liso. J. Ma Casanovas, A. Franco, J. Marañón, J. Ordo, A. S. Palomares i J. Rivas. Directora d'Artes: R. de Vicente (Artes), J. L. García (Artes) i O. C. Carral (Administració i Finances). R. Marino (Serveis Corporatius), P. San José (Comercial i Publicitat), V. Leal (Distribució), M. Avila (Promoció i Màrqueting), F. Linares (Llibres) i A. Vitorica (Desenvolupament i Nous Negocis).

EDICIONS PRIMERA PLANA:
Director general: Miquel Sureda.
Directors: J. G. Miquel (relacions corporatives), M. Moya (producció), M. Fariñas (exteriors), C. Mateu (interiors), D. Casanovas (recursos humans), J. L. Busquets (tesoreria), J. Siscart (administració), C. Moreno (adm. redacció).

Impressió: Gráficas de Prensa Diaria. Dir. general: E. Picotés. Director: L. Miranda. Distribució: Logística de Medios Catalunya S.L. Balm, 84, 2a planta, 08009, Barcelona. T: 93 484 66 00. Fax: 93 484 69 35. Publicitat: Zeta Gestión de Medios. Dir. general: P. San José. Director comercial: S. Germán. Consell de Cont. 400, 08009 Barcelona. T: 93 265 50 59. O'Donnell, 12, 28009 Madrid. T: 91 566 97 00.